

**COLLEGIUM
MEDICUM**

SPOŁECZNA AKADEMIA NAUK

Procedura poekspozycyjna

WYDZIAŁ LEKARSKI - SPOŁECZNEJ AKADEMII NAUK W ŁODZI

I. CEL

Celem procedury jest zapewnienie bezpieczeństwa studentów, personelu medycznego oraz pacjentów podczas wykonywania zabiegów i procedur medycznych. Procedura ta obejmuje kroki, które należy podjąć w przypadku ekspozycji na potencjalnie niebezpieczne materiały lub sytuacje, takie jak kontakt z krwią, płynami ustrojowymi, narzędziami chirurgicznymi czy igłami.

II. ZASTOSOWANIA

1. Procedura obowiązuje pracowników SAN, doktorantów, studentów, wolontariuszy i stażystów, ekspozycji na materiał potencjalnie zakaźny.
2. Postępowania poekspozycyjnego nie stosuje się w przypadku osób narażonych na kontakt z moczem, kałem, śliną, wydzieliną z nosa, potem, łzami i wymiocinami jeżeli nie zawierają krwi.

III. PODSTAWOWE DEFINICJE

1. Ekspozycja zawodowa – narażenie pracowników na bezpośredni kontakt z krwią i innym materiałem potencjalnie zakaźnym, który wiąże się z możliwością wywołania zakażenia przez wirusy HBV, HCV, HIV na skutek kontaktu podczas wykonywania obowiązków służbowych z materiałem biologicznym potencjalnie zakaźnym.

Przez ekspozycję rozumiemy:

- naruszenie ciągłości skóry poprzez zakłucie, zadrapanie, skaleczenie narzędziem zabrudzonym materiałem zakaźnym;
- kontakt materiału zakaźnego w uszkodzoną skórą (otwarte rany, skaleczenia, pęknięcia, zadrapania, otarcia naskórka);
- długotrwały kontakt nieuszkodzonej skóry z dużą objętością materiału zakaźnego.

IV. ODPOWIEDZIALNOŚĆ i UPRAWNIENIA

Za zapoznanie pracowników SAN z procedurą oraz prawidłowe jej stosowanie odpowiada bezpośredni przełożony bądź opiekun zajęć.

1. Zapoznanie studentów z procedurą realizowane jest:

- podczas zajęć dydaktycznych z BHP dla wszystkich studentów rozpoczynających naukę na kierunku lekarskim w SAN;
 - podczas zajęć w czasie studiów przez prowadzącego ćwiczenia, koła naukowe, zajęcia laboratoryjne, jeżeli może dojść do ekspozycji na materiał potencjalnie zakaźny.
2. Za stosowanie procedur odpowiedzialny jest każdy mający kontakt z materiałem potencjalnie zakaźnym.

V. OPIS POSTĘPOWANIA

Natychmiastowe działanie w przypadku ekspozycji:

1. Zranienie narzędziem (np. skalpelem, igłą):

- Przerwij zabieg: Natychmiast przerwać czynność, odłożyć narzędzie w bezpieczne miejsce.
- Zadbaj o ranę:
 - Umyj ranę pod bieżącą wodą przez co najmniej 10 minut, używając mydła.
 - Unikaj wyciskania krwi z rany.
 - Zdezynfekuj ranę środkiem antyseptycznym.
 - Nałóż jałowy opatrunek, jeśli to konieczne.
- Zgłoszenie incydentu: Powiadom natychmiast przełożonego lub prowadzącego zajęcia.

2. Kontakt nieuszkodzonej skóry z krwią lub płynami ustrojowymi:

- Umycie skóry: Dokładnie umyć skórę pod bieżącą wodą z mydłem.
- Dezynfekcja: Zdezynfekować miejsce kontaktu odpowiednim środkiem antyseptycznym.
- Zgłoszenie incydentu: Powiadom przełożonego lub prowadzącego zajęcia.

3. Kontakt uszkodzonej skóry z krwią lub płynami ustrojowymi:

- Zadbaj o ranę:
 - Umyj ranę pod bieżącą wodą przez co najmniej 10 minut, używając mydła.
 - Unikaj wyciskania krwi z rany.
 - Zdezynfekuj ranę środkiem antyseptycznym.
 - Nałóż jałowy opatrunek, jeśli to konieczne.
- Zgłoszenie incydentu: Powiadom przełożonego lub prowadzącego zajęcia.

4. Kontakt błon śluzowych (oczy, usta, nos) z płynami ustrojowymi:

- Spojówki przepłukać delikatnie wodą lub 0,9% NaCl przy otwartych powiekach.
- Błony śluzowe jamy ustnej i nosa wielokrotnie przepłukać wodą.
- Unikanie pocierania: Nie pocieraj oczu ani ust.
- Zgłoszenie incydentu: Natychmiast powiadom przełożonego lub prowadzącego zajęcia.

5. Wdychanie potencjalnie niebezpiecznych substancji:

- Ewakuacja: Opuszczenie obszaru zagrożenia i udanie się do dobrze wentylowanego miejsca.

- Zgłoszenie incydentu: Skontaktuj się z przełożonym lub prowadzącym zajęcia w celu dalszych instrukcji.
- Konsultacja medyczna: Jeśli wystąpiły objawy, zgłoś się do lekarza.

Ocena ryzyka i dalsze postępowanie

1. Ocena ryzyka zakażenia:
 - Analiza materiału biologicznego: Oceń możliwość narażenia na zakażenie wirusami, bakteriami (np. HIV, HBV, HCV).
2. Konsultacja z lekarzem:
 - Zgłoś się do lekarza specjalisty w celu oceny ryzyka i, jeśli to konieczne, rozpoczęcia profilaktyki poekspozycyjnej (PEP).
3. W przypadku potwierdzonej bądź prawdopodobnej ekspozycji na wirus HIV, ze względu na konieczność szybkiego rozpoczęcia profilaktyki przeciwwirusowej należy jak najszybciej tj. w ciągu 1-2 godzin zgłosić się do: IZBY PRZYJĘĆ WOJEWÓDZKIEGO SPECJALISTYCZNEGO SZPITALA im. Dr Wł. Biegańskiego w Łodzi przy ul. Kniaziewicza 1/5.
4. Dokumentacja zdarzenia:
 - Raportowanie: Zgłoszenie incydentu do odpowiednich służb w placówce medycznej oraz wypełnienie formularza zgłoszenia ekspozycji, zawierającego szczegóły zdarzenia i podjęte działania.
 - Rejestracja: Wprowadzenie incydentu do rejestru incydentów medycznych w placówce.
5. Profilaktyka poekspozycyjna:
 - Rozpoczęcie PEP: W razie konieczności, rozpoczęcie profilaktyki poekspozycyjnej zgodnie z wytycznymi lekarza.
 - Monitorowanie zdrowia: Regularne kontrole medyczne w celu monitorowania ewentualnych objawów zakażenia.

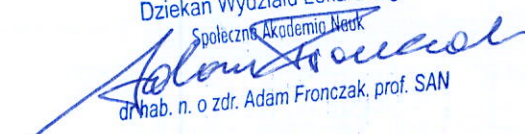
Zapobieganie przyszłym incydentom

1. Szkolenie z zakresu BHP i procedur medycznych:
 - Edukacja: Regularne szkolenia dotyczące bezpiecznego obchodzenia się z narzędziami medycznymi, technik aseptyki oraz procedur poekspozycyjnych.
 - Symulacje: Organizowanie symulacji incydentów w celu przygotowania studentów na sytuacje awaryjne.
2. Przegląd procedur i sprzętu:
 - Przegląd i aktualizacja: Regularna kontrola i aktualizacja procedur oraz przegląd stanu sprzętu medycznego.
 - Środki ochrony indywidualnej: Upewnienie się, że wszyscy studenci i personel są odpowiednio wyposażeni w środki ochrony indywidualnej (rękawice, maski, okulary ochronne).

3. Ulepszenia środowiska pracy:
 - Bezpieczeństwo stanowiska: Upewnienie się, że stanowiska zabiegowe są ergonomiczne i odpowiednio zabezpieczone, aby zminimalizować ryzyko wypadków.
 - Organizacja pracy: Wprowadzenie i przestrzeganie procedur ograniczających ryzyko ekspozycji (np. zasady dotyczące pracy z ostrymi narzędziami).
4. Wsparcie psychologiczne
 - Pomoc psychologiczna: W przypadku traumatycznych incydentów zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego dla studentów i personelu.

Podsumowanie

Stosowanie powyższej procedury poekspozycyjnej na Wydziale Lekarskim pomoże w minimalizacji ryzyka zakażeń oraz zapewni szybkie i odpowiednie działania w razie ekspozycji na niebezpieczne materiały. Regularne szkolenia oraz przegląd procedur i sprzętu są kluczowe dla utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa podczas zajęć i praktyk zawodowych.

Dziekan Wydziału Lekarskiego
Spółeczna Akademia Nauk

dr hab. n. o zdr. Adam Fronczak, prof. SAN